ភូមិវិទ្យាអាស៊ីអាគ្នេយ៍

Geography of ASEAN

បង្រៀនដោយ
សាស្ត្រាចារ្យ សំរិទ្ធ ប៊ុនលី

មេរៀនទី៥
ស្ថានភាពទូទៅប្រទេសថៃ

Thailand.

95°
100°
105°
20°
15°
10°
MYANMAR
LAOS
THAILAND
CAMBODIA
VIETNAM
MALAYSIA
Mount Luang
Chiang Dao
2174 m
SRI LANNA
NATIONAL
PARK
Mount Inthanon
2585 m
Nan
Mekong
Yom
MAE PING
NATIONAL
PARK
DAWNA RANGE
Ping
THUNG SALAENG LUANG
NATIONAL PARK
KHORAT
PLATEAU
Mount
Mokochu
1964 m
Pa Sak
Three Pagodas
Pass
Mun
Khwae Noi
Chao Phraya
DANGREK MTS.
BILAUKTAUNG RANGE
THAP LAN
NATIONAL PARK
Mount
Kheio
797 m
Mount
Soi Dao Tai
1668 m
KAENG KRACHAN
NATIONAL PARK
ANDAMAN SEA
Gulf of
Thailand
ISTHMUS
OF KRA
Mount Luang
1784 m
PHUKET
ISLAND
Luang Lagoon
TARUTAO
NATIONAL PARK
0 100 200 mi
0 150 300 km
© 2009 Encyclopædia Britannica, Inc.

Skyline of central Bangkok, Thai.

ព្រះរាជាណាចក្រថៃឡង់ដ៍

- រាជធានី : បាងកក (ក្រុងថេប)
- រូបិយវត្ថុ : បាត
- ភាសាផ្លូវការ : ភាសាថៃ
- សាសនា : ព្រះពុទ្ធសាសនា
- របបរាជាធិបតេយ្យអាស្រ័យរដ្ឋធម្មនុញ
- សភាទាំងពីរជ្រើសតាំងដោយការបោះឆ្នោតសកល មានអណត្តិ៤ឆ្នាំ

ព្រះរាជាណាចក្រថៃឡង់ដ៍

- ព្រះមហាក្សត្រ ព្រះចៅរាមាទី៩ (ភូមិបុល អាឌុលយាដេជ) តាំងពីឆ្នាំ១៩៥០ ។
- ទង់ជាតិបង្កើត ឆ្នាំ១៩១៧ ។

  -ពណ៌ក្រហមតំណាងឈាមវីរបុរស

  -ស គឺឯកភាពរបស់ប្រជារាស្ត្រ

  -ពណ៌ខៀវ តំណាងឱ្យរាជាធិបតេយ្យ ។
- ចំណុចខ្ពស់បំផុត ២.៥៧៦ម នៅឥណថាណុន(ពាយ័ព្យ)

Bhumibol Adulyadej

ទីតាំងភូមិសាស្ត្រ

- ថៃនៅខាងលិចឧបទ្វីបឥណ្ឌូចិន ចន្លោះខ្មែរត្រូពិចខាងជើងនិងខ្សែរអេក្វាទ័រ។
- ៤១,៥% ផ្ទៃដីសរុបបានដាំដំណាំ និង ២៦,៦% ព្រៃឈើ ។
- ចែកជា៥តំបន់

១-វាលទំនាបកណ្តាល : ដីមានជីជាតិ ជាជង្រុកស្រូវនិងជាមជ្ឈមណ្ឌលសេដ្ឋកិច្ច

២-ភាគពាយ័ព្យ មានភ្នំខ្ពស់ៗ គ្របដណ្តប់ដោយព្រៃឈើមៃសាក់ និង ព្រៃស្បាត ។

ទីតាំងភូមិសាស្ត្រ

៣-ភាគឦសាន្ត មានជួរភ្នំ និងខ្ពង់រាបកូរ៉ាត ជាតំបន់ស្ងួតហែង តំបន់ក្រជាងគេ

៤-ឆ្នេរនៅខាងត្បូងក្រុងបាងកកក ឆ្នេរខ្សាច់ល្អ តំបន់ទេសចរណ៍

៥-ភាគខាងត្បូង ផ្សំដោយវាលទំនាបចង្អៀតៗនិងដាច់ៗ: សំបូរសំណប៉ាហាំង ឧស្ម័នធម្មជាតិ និងចំការកៅស៊ូ ទេសចរណ៍។

អាកាសធាតុ

- អាកាសធាតុត្រូពិច រដូវរំហើយពីវិច្ឆិកាដល់ខែកុម្ភះ
- រដូវក្តៅ ពីខែមីនាដល់ខែឧសភា។ អត្រាសំណើមពី ៩៥ និង៩៩% ។
- រដូវភ្លៀង មិថុនា ដល់ តុលា ដោយខ្យល់មូសុងពីនិរតី និងល្ងាសាន្ត មានទឹកជំនន់ជាញឹកញាប់។

ប្រជាជន

- ៨៣% រស់នៅទីជនបទ។ ប្រជាជនជាង៦៦លាននាក់។
- ជាតិពន្ធផ្សំដោយ ថៃ មន ខ្មែរ ឡាវ ចិន ម៉ាឡេស៊ី ពែក្ស និងឥណ្ឌា ។ ប្រមាណ១៥%នៃប្រជាជនមានដើមកំណើតជាចិន។
- ពួកថៃកាត់ចិន កាន់កាប់តួនាទីធំនៅក្នុងសេដ្ឋកិច្ច ពាណិជ្ជកម្ម និងហិរញ្ញវត្ថុ។
- ៩៥% ជាពុទ្ធសាសនិក និង ៤% ជាអ៊ិស្លាម ដែលរស់នៅភាគខាងត្បូងប្រទេស។

ប្រវត្តិសាស្ត្រសង្ខេប

- ប្រភពដើមៈ នៅស.តទី៧ រាជាណាចក្រណានឆាវ ក្នុងខេត្តយូណានរបស់ប្រទេសចិនបច្ចុប្បន្ន។
- ចលនាឆ្ពោះមកត្បូងយឺតៗនៅស.តទី៩ និងពន្លឿនដោយពួកម៉ុងហ្គោល នៅពាក់កណ្តាលស.តទី១៣។
- មុនពេលមកតាំងទីៈ អរិយធម៌ មន-ខ្មែរ ដែលទទួលឥទ្ធិពលពីឥណ្ឌារីកស្គុះស្គាយលើទឹកដីនេះ
- ឆ្នាំ១២២០ៈ គ្រងរាជ្យ បាង ខាង ហាវ នៅក្រុងសុខោទ័យ (Sokhotai) ជារាជធានី។

ប្រវត្តិសាស្ត្រសង្ខេប

- អក្សរក្រមថៃ បានបង្កើតឡើងដែរ ដោយទាញយកពីប្រព័ន្ធតណ្ហា មន និងខ្មែរ
- ក្រោយមក រាជធានី លើកមកអយុធ្យាវិញ ជាសម័យរជ្ជកាលរបស់ព្រះបាទ រាមាធិបតីទី១។
- ព្រះរាជាណាចក្រអយុធ្យាមានថេរវេលាពីឆ្នាំ ១៣៥០ ដល់ឆ្នាំ ១៧៦៧។
- អយុធ្យាត្រូវបានបំផ្លាញ ដោយពួកភូមានៅឆ្នាំ ១៧៦៧។

ប្រវត្តិសាស្ត្រសង្ខេប

- រាជវង្សថ្មីឈ្មោះ ចក្រី ជ្រើសរើសបាងកកធ្វើជារាជធានី។
- ព្រះចៅរាមាទី១ (ចាវផាយ៉ាចក្រី) គ្រងរាជពីឆ្នាំ ១៧៨២ ដល់ ១៨០៩ សម្រេចនូវកំណែទម្រង់ធំៗ។
- ស.តទី១៩ ពេលព្រះចៅ រាមាទី៤ ឡើងគ្រងរាជ្យ ធ្វើឱ្យប្រទេសនេះមានឯករាជ្យ។
- ឆ្នាំ១៩៣២ រដ្ឋប្រហារមួយបានបញ្ចប់ របបរាជាធិបតេយ្យផ្តាច់ការ។

ប្រវត្តិសាស្ត្រសង្ខេប

- ពីឆ្នាំ១៩៤៥ មក ប្រព័ន្ធនយោបាយប្រទេសថៃ គឺជាប្រព័ន្ធនៃរាជាធិបតេយ្យអាស្រ័យរដ្ឋធម្មនុញ្ញ។
- ប្រទេសថៃ ចេះសម្របសម្រួលជាមួយនឹងបណ្ដាប្រទេសមហាអំណាច។

Worshippers praying before statues of the Buddha in Sukhothai, north-central Thailand.

Buddhist sanctuary, 13th century,
Sukhothai, Thai.

Thai *lakhon* dancers pose for a photo.

Elephant trekking for tourists, Ayutthaya, Thai.

Lisu women and children on the veranda of a hut in northern Thailand.

Wat Phra Singh, the largest temple in Chiang Mai, northwestern Thailand.

Naga sculptures flank the entrance to Wat Hua Wiang, Mae Hong Son, Thai.

របបនាសម្ព័ន្ធរដ្ឋបាល និងនយោបាយ

- ព្រះមហាក្សត្រ ជាប្រមុខរដ្ឋ អគ្គបញ្ជាការកងទ័ព និងមគ្គុទ្ទេសក៍ខាងសាសនា។
- រដ្ឋធម្មនុញ្ញសើរើជាងដប់ដង។ រដ្ឋធម្មនុញ្ញបច្ចុប្បន្ន ហាមមិនឱ្យរដ្ឋមន្ត្រីកាន់តំណែង ជារដ្ឋមន្ត្រីផង និងតួនាទីក្នុងសភាផងនោះទេ។
- អំណាចនីតិបញ្ញត្តិ ប្រតិបត្តិដោយសភាពីរថ្នាក់ គឺសភាតំណាងរាស្ត្រដែលជ្រើសរើសដោយការបោះឆ្នោតសកល និងព្រឹទ្ធសភាតែងតាំងដោយរដ្ឋាភិបាល។

របបនាសម្ព័ន្ធរដ្ឋបាល និងនយោបាយ

- នាយករដ្ឋមន្ត្រី ជ្រើសតាំងដោយសភាតំណាងរាស្ត្រ និងតែងតាំងដោយព្រះមហាក្សត្រ។
- នាយករដ្ឋមន្ត្រីជាប្រធាននៃគណបក្សនយោបាយមានសម្លេងភាគច្រើន និងជាប្រធាននៃគណបក្សចម្រុះនៅក្នុងសភា។
- នាយករដ្ឋមន្ត្រីជាយោធាឡើងមកកាន់អំណាចដោយរដ្ឋប្រហារជាច្រើនដង។
- ព្រះចៅ ភូមិបុល អឌុលយាដេថ គឺជាតួអង្គសក្ការៈនៅក្នុងប្រទេស។

ទិន្នន័យសេដ្ឋកិច្ច

- ប្រទេស សេដ្ឋកិច្ចឧស្សាហកម្មថ្មី ។
- កំណើនទ្រៅនៃសេដ្ឋកិច្ច៤៥% ក្នុង១៩៨៧-១៩៩០ ។ ចុះយឺតវិញឆ្នាំ ១៩៩១ ១៩៩២ និង១៩៩៦ ។
- ផលិតផលដុលក្នុងប្រទេស ឆ្នាំ១៩៩៧ ធ្លាក់ចុះយ៉ាងខ្លាំងមកត្រឹម 0,៦% ។
- ឧស្សាហកម្មរួមក្នុងផលិតផលជាតិដុល៣៥% សេវា ៥0% និងកសិកម្ម១៥% ។

ទិន្នន័យសេដ្ឋកិច្ច

- សេដ្ឋកិច្ចប្រទេសថៃ ប្រមុំយប្រធានលើការអភិវឌ្ឍ ឧស្សាហកម្មធ្ងន់ ឧស្សាហកម្មដែក ស៊ីម៉ង់ត៍ គីមី ប្រេងកាត។
- ដៃគូពាណិជ្ជកម្មថៃៈ ជប៉ុន អាមេរិក និងអឺរ៉ុប។
- ពីឆ្នាំ១៩៩៣មក ថៃបង្កើន ការនាំចេញទៅប្រទេស ឥណ្ឌូចិន សិង្ហបុរី និងចិន។
- ការនាំចូល កើនឡើង១៨% ពីឆ្នាំ១៩៩៣

ទិន្នន័យសេដ្ឋកិច្ច

- មូលនិធិរូបិយវត្ថុអន្តរជាតិ បានយល់ព្រមផ្តល់ប្រាក់កម្ចី ១៦ពាន់លានដុល្លារអាមេរិក ដល់ ប្រទេសថៃ ដើម្បីដោះស្រាយវិបត្តិហិរញ្ញវត្ថុ។
- ប្រាក់បាតធ្លាក់ចុះតម្លៃ៤0% ទល់និងដុល្លារអាមេរិក។
- ប្រទេសថៃនៅតែជាផ្សារមួយមានសក្តានុពលក្នុងផ្នែកដឹកជញ្ជូន ការងារហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធ បរិស្ថាន ថាមពល ទូរគមនាគមន៍ សុខាភិបាល កសិ-ឧស្សាហកម្ម រថយន្តគីមី ប្រេងកាត។

សេចក្តីសន្និដ្ឋាន

- ក្នុងពាទសវត្សប្រទេសថៃឡើងកម្រិត ជាប្រទេសឧស្សាហកម្មថ្មីប្រហាក់ប្រហែលនឹងប្រទេសម៉ាឡេស៊ី ។
- បញ្ហាទាំងឡាយមិនទាន់បានត្រូវដោះស្រាយនៅឡើយ ភាពយឺតយ៉ាវនៃការអភិវឌ្ឍតំបន់ព្វសាន

A Lisu hill settlement near Pai, northwestern Thailand.